

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dobánytörszékben.

Villany-világítás.

Két dolog érdekelte tegnap és ma a város közönségét: az új bizottsági tagok bevonulása s a közvilágítás kérdése. Az első a megszokott formalitások mellett történt meg, a második nem remélt, hosszú vitát provokált és megtörtént úgy, a mint az intéző körök akarták. Mert hiába, az intéző körök akarata nálunk mérvadó s döntő befolyással bír főleg akkor, ha az ugynevezett „városházi ellenzék“ is némi bizalommal, illetve rokonszenvvel fogadja.

Két párt állott szemben: a gyenge gázpárt s a tülerős villany-párt. Amaz az érdek gyenge kötelékével, ez a meggyőződés igaz erősségével. Az beszélt a karzatnak itt-ott hasból a tiszta számítás nélkülözésével, ez emberi számítás szerint biztos számadatokkal a legigazabb meggyőződéssel. Amott egy volt a cél: megtartani a gázgyár az idő szerinti prozicióját; itt helyes számvetés alapján a haladás utjára lépni szükség esetén áldozat árán, a jelen esetben árendeménnyel. Mert tény az, hogy a villany-világítás a városnak, de meg a magánfogyasztóknak is olcsóbb az eddigi világításnál! Szak-

értők mondták ezt és meg nem cáfolta senki sem!

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Elnöklő főispán az ülés megnyitván üdvözlő az új bizottsági tagokat s kéri őket, hogy a tanácskozások során soha se tévesszék szem elől a város jól felfogott érdekeit, s kövessék azok példait, a kik évek óta tagjai lévén a bizottságnak, mindenkor mintaképül szolgálhatnak. Ez alkalommal felhívja a bizottság szép számmal egybegyűlt tagjait, hogy tekintettel a közvilágítási kérdés nagy fontosságára, óber figyelemmel s böles higgadsággal kísérjék a tárgyalás menetét.

Mindenekelőtt *Tóth* István főjegyző bejelenté a február hó 9-én megejtett bizottsági tag választás eredményét s tudatja, hogy a törvényes határidő leteltével a választás ellen felszólamlás nem történt s mert az igazoló választmány is verifikálta a megválasztott bizottsági tagokat, kéri ennek tudomásul vételét s a nevjegyzék felterjesztését a belügyminiszterhez.

A második tárgy nem keltett nagy vitát. A város tanácsa jónak, sőt közegészségügyi szempontból szükségesnek tartja a rózsás-kerti gőz-és kádfürdő oly karba helyezését, hogy az a közönség által élvezhető legyen s a modern igényeknek megfeleljen. A renoválási költség 7036 korona. A bizottság a tanács előterjesztését elfogadta olyképen, hogy a helyreállítási munkálatot a város házilag végeztesse s az első év üzemeltetése után a fürdőt adja bérbe.

Ezután a kereskedelmi iskola épületéhez szükséges telek átadása tárgyában döntöttek. A város ugyanis a kereskedelmi iskola céljaira átadott a Páros-alma-féle telekből két házhelyet ingyen, egyet pedig 4000 koronaért. Az átadást két feltételhez köti a város: a tulajdonjog csak akkor kebeleztessek be, ha az építést megkezdik s a telket kizárólag a felsőbb kereskedelmi iskola céljaira használhatják.

A közvilágítás kérdése került ezután szónyegre. Az érdeklődés általános volt, noha az idő rövidsége nem engedte, hogy az érdeklődők ez ügyet tanulmányozzák akként, hogy a közgyűlésen kellő tájékozottsággal hozzá is szólhassanak.

Tóth István főjegyző eladja, hogy a törvényhatóság által hirdetett pályázatra két ajánlat érkezett be. A helybeli gázgyárra, a másik a Schuckert-cégé. A bizottság a gázgyár ajánlatát teljesen eljettette s jelenleg a felett kell döntenit, vajjon a Schuckert-cég ajánlatát fogadják-e el a város, avagy saját pénzen épít fel a telepet?

Harrack polgármester ajánlja a tanács előterjesztését, illetve albizottsági javaslat elfogadását, mert a villanyvilágítás előnye olyanok, hogy már azt vitatni felesleges. Pelda rá akárhány város, sőt most már község, a hol még az istállókat is villanyvilágítással látják. A Schuckert-cég ajánlata szerint a város tartozik évi 25000 koronát s míg a vállalatot a cég vezeti, még külön 13000 koronát fizetni. Ezért a cég 800 utcai lámpát s 20 ily lámpát szolgáltat. Továbbá az első két üzleti év leteltével kötelezi magát a cég a magánfogyasztás bruttó jövedelmének 5%-át a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Magyar Remekírók.

A nemzetnek legfőbb szellemi kincse, művelődésének fokmérője s egyuttal legfőbb eszköze: irodalma. A mi szép és nemes gondolat évszázadokon, évezredekken át a nemzetben élt, a mi nagy érzés, öröm és fájdalom, vágy és lelkesedés a szívüket dobogtatta: az irodalomban nyer maradandó, művészi formát. Az irodalom a nemzeti történetnek tükörképe, a melyben minden korszak, minden nemzedék szellemi élete visszatükröződik.

Kétszeresen áll ez a magyar irodalomra nézve. Nemzetünk sajátos sorsa hozta magával, hogy a költők dalának mindig legfőbb tárgya a haza volt.

A hazafiság és irodalom e szoros kapcsolatának, melyhez hasonló a miénken kívül semmiféle más irodalomban nem található, oka az volt, hogy nemzetünknek léte forgott állandó veszedelemben s legjobbaink felismerték, hogy a lét és nemlét e küzdelemben az irodalom a leghatásosabb fegyverek egyike. S ha ezer év minden küzdelemben és viszontagságán keresztül sikerült nemzetünk egyéniségét megtartani, abban az államférfi és a katona mellett semmivel sem kisebb érdem a költőé és íróé.

Irodalmunk harmonikus kifejlődését állandóan akadályozták a nemzetünkre nehezedő viszonyok. Ha mind e mellett íróink és költőink géniusza oly műveket tudott alkotni, melyekkel nem megvetendő hely jut nekünk a világirodalom fejlődésében: ez a magyar faj oly életképes-

ségének bizonyítéka, a melylyel szemben el kell némulnia a kételynek is, a rosszakaratnak is. Ha bárki is kétségbe merne vonni a magyar nemzet létjogát: büszkén mutathatunk rá nagy költőink alakjaira, mint olyan címre, mely fölslegessé tesz minden további vitát.

Ily nagy nemzeti jelentőségűkhöz képest, sajnos, a nagy közönség széles rétegei nem voltak eddigelé eléggé áthatva attól a fontosságtól, melylyel az irodalom ismerete minden egyes emberre nézve bír s nem ismerték eléggé azt a gazdagságot, melyet irodalmunkban birunk. Ennek a sajnos jelenségnek egyik főoka volt, hogy remekíróink munkái nehezen voltak hozzáférhetők. Elszórvá jelentek meg különféle kiadókna, részben elavult, részben pedig a mi viszonyainkhoz képest túlságos drága kiadásokban. Hiányzott egy egységes kiadás, a mely könnyen hozzáférhetően, olcsón, a mindennapi használatra alkalmas és mégis tetszetős formában gyűjtötte volna össze mindazt, a mi irodalmunkból az idő és izlés változásaitól független, a mi örökbecsű, a mi érdekelheti nemcsak a tudóst s az irodalom emberét, hanem minden művelt embert.

Most azonban rövid idő alatt ki lesz pótolva ez a hiánya szellemi életünknek: megindul a Franklin-Társulat kiadásában a „Magyar Remekírók“ című nagy jelentőségű vállalat, a mely célul tűzte ki, hogy bevigye a közönség minden körébe, a haza minden művelt családjába remekíróinkat s remekműveiket, hogy a nemzetet egy oly gyűjteménnyel ajándékozza meg, a mely hivatva van elterjeszteni országszerte mindazt, a mit magyar író nagyot és örökéletűt alkotott.

Lelkiismeretesen előkészítve s külső díszében, belső tartalmában egyaránt céltudatosan megfontolva indul meg a „Magyar Remekírók“

vállalata, melynél nagyobb szabásra még alig vállalkozott eddigéle magyar kiadó.

A vállalat célja, mint fentebb már kifejtettük: a magyar irodalom örökbecsű remekeinek egységes kiadásában való közreboesítása, a melynek a nagy európai nemzeteknél már régóta közkezen forognak. A legnagyobb költők, szónokok és gondolkodók műveinek lesz ez gyűjteménye, kincsstára mindannak, a mi magaslatos magyar szellem zengzetes nyelvünkön alkotott.

A kiadó társulat már évek sora óta törekedett e célja megvalósítására. Sorban egymás után, a mint alkalom nyílt rá, megszerezte nagy íróink műveinek tulajdonjogát s mikor legutolsónak a legnagyobb, Arany János is tulajdonává lett: hozzáfogott a megvalósítás munkájához. Megállapította a programot s gondoskodott a kellő eszközökről.

E programm szerint régi, a XIX. század előtti irodalomból öt nagy alak szerepel műveink legjavával a gyűjteményben. Ott lesz Balassa Bálint, az első, a ki szerelmi és vallásos lyránkat, kiemelve a középkor korlátaiból s a népköltészet talajába gyökereztetve, magas színvonalra emelte. Vele egy kötetben találja az olvasó Zrínyit, történetünk e fenséges alakját, a kinél hevesebben senki sem lelkesedett a magyar nemzet nagy hivatásáért, önállóságáért, jövőjéért. Ott lesz Zrínyi gyámja és kortársa, a régi magyar értekező és szónoki próza legnagyobb mestere, Pázmány Péter, majd Mikes Kelemen, a „Törökországi levelek“ mely hangulatu s igaz magyar zamatosságú írója és Gvadányi József, a ki „Peleuski Nótárius“ ában s egyéb műveiben elsőül keresett a magyar szellem egyik legértékesebb sajátosságának, a magyar humornak művészi formát. Gvadányival egy kötetben lesz vele azonos törekvési ifjabb kortársa: Fazekas Mihály, a ki

Mai lapunk 4 oldal.

városnak átengedni, ez az összeg azonban 5000 koronánál kevesebb nem lehet. Ajánlja a cég ajánlatát s a botorjászt szerződés-tervezetet általánosságban elfogadja s a szerződés pontjait részletesen letárgyalja.

Havrancik újan **Kovács** István biz. tag emelkedett szószára. Kijelenti, hogy a haladás embere, oly haladás azonban, melynek tradíciója van, árme az ugrással járó haladást ellenzi. Végzetes tévedésnek tartja a légszusz-világítási társulattal kötött szerződés felbontását, mert a világításunk most már olcsóbb lett volna, sőt 1945-ben teljesen a város tulajdonába menne át a telep. Ha eddig nem elégedtünk meg a gázzal, ezért a hatóságok terbeli a mulasztás, büntették volna a gyárost a mulasztások idején. De egyébként ma már a hol légszusz és villany van, ott lassanként ismét a légszuszvilágításhoz térnek vissza. Indítványt nem tesz, de óhaja, hogy a Schuckert-céggel a tárgyalás függesztessék fel, s kezdjünk alkudozni a légszusz-társulattal. A légszusz- és köolajvilágítás évi 28000 koronába került, az ajánlat szerint a világítás 38000 koronába fog kerülni. Várjunk e dologgal, mert nem volt elég idő a megfontolásra, a mint azt a szakértő az ő véleményében is kijelenti. Hiányos az eddigi munkákat, mert hiányzik a szerződés mellől a hálózat-tervezet. De ha már a város minden áron villanyvilágítást óhajt, kellő megfontolás után építtesse meg a telepet a vállalat szépen jövedelmez, biztat erre minket. Az ajánlatot, illetve tervezetet általánosságban sem fogadja el.

Kovács István beszédének folytatása volt **Hübner** Károly beszéde. Nem fogadja el a javaslatot főleg a községi kötvények kötelezettsége miatt. Szokatlan dolog ez a vállalkozó befektetett tőkájének biztosítására, mert hisz nem egyéb, mint igen ügyes biztosítási szerződés a szerződést igénylő féllel szemben. Sok eset volt már, a mikor a szankciónak nem váltak be. Keskemét telepe reuzálhat, mert a város 9000 lángot vesz igénybe s konkurrens nincs. Nálunk azonban a város csak 1500 lángot használ, a magánosokban bízik, noha azokat a konkurrens vállalat nem cseréli ki a körmei közül. Előáll tehát annák a szükségessége, hogy Szekesfejérvár városa 5000 lángot vegyen igénybe s legalább 600 magánlakásba s 1600 istállóba és mellékhelyiségbe vezessék be a villanyt. Ha nem lesz ennyi fogyasztója a cégnek, megbukik s itt hagyja a várost. Ekkor aztán a törlesztésen kívül

előáll az üzemműködés. A községi kötvényekkel való biztosítást nem helyesli. Van egy város, a hol ily kötvényekkel dolgoztak. Mármharoszigeten ugyanis egy részvénytársaság felépítette a telepet, két év alatt megbukott, a részvényeiből 400000 koronát leirt s akkor a bajon a város segített községi kötvénnyel. A javaslatot nem fogadja el, hanem indítványozza, hogy az elfecsérelt időt kell megszerezni, ha másképp nem lehet, ideiglenesen 2-3 évig köolajjal kell világítani, elhamarkodni azonban ezt az ügyet nem szabad.

Mindenki tudta, hogy **Hübner** a köolajjal mit célozott. A gázgyárat legyezgette, de biz. miként a szavazás igazolta, nem sok eredménnyel.

Dr. Sára Gyula szözl ezután a tárgyhöz sok előtanulmánytal s éles jogász-elmével. Kettő között választhatunk: vagy elfogadjuk Schuckert ajánlatát vagy a város építteti meg a telepet, mert hisz a legutóbbi közgyűlésen már ily irányban döntött a bizottság. A költségvetés szerint a telep 54000 koronába kerül, még ha ebből a vállalkozó javára a minden ily vállalatnál jogos és tisztességes polgári hasznót le is vonjuk, akkor is kellő fedezetet nyújt az épület a 25000 k. évi törlesztésnek megfelelő 45000 korona alapotkének. Itt tehát a városra nézve a cég ajánlata előnyösebb annál is inkább, mert a világítást oly egységarak mellett szolgáltatja, hogy olcsóbbért kívámi sem lehet. Ő tehát a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Nagy Ignác kijelenti Hübnerrel szemben, hogy a 3 és fél éves idővesztegetés nagy haszonnal járt, tanulság szolgálhatott. **Dr. Palánszky** higgadt megfontolást ajánl, fontosabbnak tekinti a vízvezeték és csatornaboltozást, épen azért a gáz mellett foglal állást, nem fogadja el a javaslatot általánosságban sem.

Rauscher Béla biz. tag egy hatalmas tanulmánytal foglalta meg a villany ellenesit. Számadataival bizonyította, hogy tényleg a cég az egységarak mellett is fenttarthatja az üzemet már 2000 magánláng esetén is. Ha magánvilágításnál 2000 lámpát állít fel, a cég évi kiadása 68242 k. bevétel 71600 k., egy hektowattóra előállítási ára 3.2 f., a nyereség tehát 3358 k. 3000 magánlángnál a bevétel 88400 k., a kiadás 69332 k., előállítási ár 2.9 f., a nyereség 19068 k. 4000 lángnál a kiadás 70380 k., a bevétel 105200 k., előállítási ár 2.6 f., a nyereség 34820 k.

Ezen számadatok bizonyítják, hogy mint üzlet ez a vállalkozás csak nyereséggel járhat,

Összesen ötvenöt kötetre fog terjedni e nagy mű, tehát terjedelmére nézve is a legnagyobb szabású magyar könyvvállalatok egyike. S minden kötet a legnagyobb gonddal van összeállgatva; minden író művei előtt gondos, tudományos értékű életrajz kínálkozik vezetőül az olvasónak az utközben található virágok könnyebb felismerésére. Ez életrajzok szerzői, kik az egyes műveknek egyuttal sajtó alá rendezői is, mai irodalomtörténetírásuk legjelesebb munkásai, a kik az illető írőkkel már hosszú idő óta behatóan foglalkoznak.

A nagy mű külső alakja is méltó lesz tartalmi becséhez. Nem pompázós és ragyogó, mert ez veszedelme a könyvnek: disztárgygyá teszi s nem olvasmányt. Szép, finom nyomás, tartós, jó papíros, díszes, izléses kötés angol vászomból, az egész kiállítás választékos, célszerű, a mai izlésnek s a vállalatnak megfelel.

Az ár — tekintve a mű óriási terjedelmét, (55 egyenkint 20 ivre terjedő kötet, összesen 1100 iv, vagy 17600 lap) határozottan olcsó: 220 korona. S ez összeget a legszerényebb viszonyok közt élő család is könnyen előteremtheti, mert a kiadó társulat lehetővé tette, hogy a vételár kis, havonként három koronás részletekben törleszt-hessék.

A jövő évi februárban fog a vállalat első öt kötetes sorozata megjelenni s ezt minden fél-évben újabb öt kötet fogja követni, minden év április és november-havában egy-egy sorzat.

A magyar közönség oly alkalmat nyert most legnagyobb szellemeink megismerésére, műveik megszerzésére, melyet bizonyára készségesen fog megragadni.

mert hisz városunkban a villany tekintve olcsóságot, közegészségi, közbiztonsági, sőt kényelmi előnyeit nagy kelendőségnek fog örvénden s ő hiszi, hogy 4000 magánlángnál fog az első években többet fog felállítani megrendelés folytán a cég. A mennyiben pedig a város bá.mikor átveheti a telepet 4 havi felmondás után, prosperálás esetén is módjában fog állani. Ő a maga részéről szép jövőt jósol a vállalatnak s épen ezért a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Winkler Vilmos főmérnök Kovács vádjával szemben kijelenti, hogy a hatóság mindig ellenőrizte a gázláng fényerősségét s a mulasztásért számtalanszor rótt ki büntetést. **Hübner** köolajpolitikájára nem is relettál, hisz azt a felszólító ur is alig vehette komolyan. **Rauscher** Béla szavainak kiegészítéséül csak annyit jegyez meg, hogy a külvárosok 175 petroleum-lámpa mellett sötétségben voltak s ez ugyanannyiba került, mint a jelenlegi tervezet szerint a külvárosokra felvett 500 villanyláng, melyek közül 250 egész éjjel eg. 250 pedig csak fél éjjel fog égni. Tehát sokkal jobb világítást kapunk tetemesen olcsóbb áron.

Még zárszó előtt **Dr. Csöppenszky** Mihály kéri a községi kötvények biztosítását, **László** István pedig a külvárosok érdekében is ajánlja a javaslat elfogadását.

Havrancik polgármester, majd **Hübner** Károly élnek a zárszó jogával s miután mindkettő fentartja indítványát, a főispán tekintettel a tárgy fontosságára név szerinti határozattal kér döntést a következő két indítvány felett: Elfogadja-e a bizottság a tanácsnak a Schuckert-cégre vonatkozó javaslatát avagy **Hübner** Károlyt az időleges köolaj világításra vonatkozólag?

A közgyűlés 62 szavazattal 15 ellenében a tanács javaslatát fogadta el. Négy bizottsági tag nem szavazott.

Az idő előrehaladván a javaslat, illetve a szerződés-tervezet részletes tárgyalását a következő napra, vagyis ma d. e. 9 órára tűzte ki.

A mai nap a szakértők és jogászok napja volt. **Pontról-pontra** tárgyalták a javaslatot, mely 4 órai vita után lényegében módosítást nem szenvedett. A kevésbé világos részletek körülírása és stílusváltások után d. u. 1 órakor kihirdette **Fiáth** Pál főispán a határozatot, mely szerint a Schuckert-cég ajánlata úgy általánosságban, mint részleteiben a város közönsége részéről elfogadott s a szerződés szövege most már megállapítottak tekintetik.

UJDONSÁGOK.

— **XIII. Leo pápa** Ő szentsége pápává történt koronáztatása 25. évfordulója alkalmából a székesegyházban az ünnepi szent misét „Te Deum” előrebocsátásával **Kuti Márton** prépostkanonok tartotta, melyre míg a hívő keresztények szép számmal gyűltek össze, a hivatalnoki kar, egyesületek, testületek még csak hirmondót se küldtek a keresztény kath világ ezen rendkívüli ünnepéjére.

Igazi bensőséggel ünnepelték a nagy napot a helybeli tanítványok.

Az iparos tanonciskola növendékei már vasárnap március 2-án délelőtt vonultak teljes számban **Alaghy** Dezső iskolászéki elnök, **Pausch** Rafael igazgatóhelyettes s a tanítói kar felügyelete alatt a székesegyházba, hol **Kéri** Ferenc karkaplán világos és lelkes beszédben magyarázta meg nekik a nap jelentőségét. Jól esett látnunk ez elhanyagolt s lsten házába oly ritkán kerülő gyermekeseg arcán a jétékony hatást, melyet a buzditó szavak lelkükben előidéztek. Sz. mise alatt igazán példás viselkedésük mutatta, hogy a jó mag jó földre hullott.

A közép- polgári- és elemi-iskolák növendékei márc. 3-án mindannyian sz. misét hallgattak, mely után az egyes iskolák növendékei a saját tantermeikbe tértek vissza, hol a már közzölt rendelkezés értelmében a gyermekek értelméhez mért előadások a nap fontosságáról, az ünnep tárgyáról, a gyermekek által előadott val-

Nem maradnak el a sorból a nagy államférfiak és szónokok sem: a három legnagyobb név: **Széchenyi**, **Kossuth**, **Deák** képviseli nemzetünk politikai bölcsességét és ékesszólását. Irodalmunk legújabb korát is a régiekhez méltó alakok jellemzik: **Csiky** Gergely, **Arany** László, **Vajda** János és **Reviczky** Gyula. Befejezi e fényes sort a legnagyobb költő: a nép, a népies **lyra**, a népballadák s a kuruc-költészet egy-egy kőtetével.

lások szavalások s a pápai himnusz énekése képeztek az ünnepély főbb pontjait.

Méltó elismerés illeti meg iskoláink vezetőit, kik teljes odaadással fáradoztak azon, hogy a rendelkezésre álló rövid idő dacára is az iskolai ünnepélyeket minél impozánsabbakká s a gyermekek számára minél emlékezetesebbé tegyék.

A székesfehérvári polgári leányiskola róm. kath. növendékei f. évi március hó 3-án d. e. 10 órákor, az intézet dísztermében XIII. Leo pápa *Ó szentsége tisztelére* nagyon sikerült emlékművet rendezett. A szép számban egybegyűlt szülők s meghívott vendégek szívesen emlékeznek vissza az izlésesen feldíszített teremben lefolyt, mult számunkban ismertett tárgysorozat minden egyes pontjára. Az ügyesen megválasztott s jól elszavalt költemények, az oly könnyedséggel be tanított s eladott szép énekek, *Dornis István* hitoktató választékos nyelven megírt, nagy gondal kidolgozott felolvasása odaferkőztek a hallgatóság szívének gyengébb hurjainhoz, hullámszába hozták az érző kedélyt, könnyet csaltak a szemekbe; szóval tanult az értelem, gyönyörködött, nemesedett a szív és erősödött a kath. meggyőződés. *Gemspanger István* apátkanonok mint püspöki biztos a legnagyobb elismeréssel adozott az ünnepély rendezéséért az intézet vezetősége, különösen *Macskássy Róza* k. a. igazgatóhelyettesnek, méltán dicsérte meg a szereplőket s az ünnepély alatt szerzett impressziókat ismert ékes szóval adott kifejezést.

XIII. Leo pápa 25 éves pápai jubileuma alkalmából szép ünnepély folyt le a dunapenteleki községi iskolában. A nyolc órákor tartott mise után a tanulók az iskolába vonultak. Az iskolán nemzeti szintű zászló lengett, a tantermet pedig XIII. Leo pápa képe díszíté a pápai és nemzeti zászlócskakkal körülvéve. Először a hitoktató plébános méltatta a nap jelentőségét. Utána *Waller Gyöngyike* IV. osztályú növendék lépett elő és meglepő bátorsággal, ügyes hanghordozással, lelkesen szavalt a Schmidt-nek „Üdvözlő szózatát.” A vendégeknek meghatósság és örömtől könnyes szemei majd elnyeltek a híres kis szavaltól, midőn ez a magyar nemzet szeretetét tolmácsolva lelkesen mondá: „Atyánk szeretünk szívünk lánghevével, szeretünk téged jobban bárkinél.” Utána *Schövel Irma* kisasszony olvasta fel XIII. Leo pápának a gyermekek fel fogásához alkalmazott, kimerítő életrajzát. Majd *Hajas Ilonka* szavaltat következett, ki a pápai himnust ügyesen adta elő. Az ének is szépen sikerült. Végül a hitoktató plébános buzditó szavai következtek és ezzel az ünnepség véget ért.

Március 15. A magyar nemzet a szabadság nagy napjának évfordulóját mindenkor hazafias lelkesedéssel ünnepli meg. A helybeli „Függetlenségi kör” tegnap este tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy mint eddig, úgy az idén is megünnepli e nagy napot s március 15-én este fél 8 órákor társasvacsorát rendez a „Ponty” vendéglőben. Az ünnepi beszédet *Erdőssy Bódog* főgimnáziumi tanár tartja, a kinek elismert szónoki tehetsége nagyban emeli az ünnep fényét. Egy teríték ára 1 k. 20 fillér.

Örömmel vesszük tudomásul, hogy a „Fejérmegyei és székesfehérvári hivatalnokok Ötthona” jelét adja hazafias lelkesedésének. Fontos társadalmi célt van hivatva szolgálni s a midőn a szabadság ébredő hajnalát fényes ünnepséggel üli meg, a hazafias eszmék iránti lelkesedéséről tesz fényes tanubizonyosságot. F. hó 16-án este fél 8 órákor társas vacsorát rendez, melyet ünnepély előz meg. A dalárda a Szózatot éneklé, utána *Békési Szállér István* Zavaros Jenő zongorakísérete mellett melodráját ad elő, a színtársulat egy hölgytagja alkalmi költeményt szavalt. Az ünnepély fénypontja *Dr. Kerekes Lajos* árvaszéki ülnök beszéde lesz, mely ismervé a szónok jeles tehetségeit felül fog emelkedni a szokásos sablonokon. Egy teríték ára 1 k. 20 fillér.

Prímisi Lélekemelő ünnepé volt vasárnap Hercegfalvának. E napon lépett ugyanis az Ur oltárához *Tell János* csanádegyházmegyei áldozópap, hogy bemutassa első szent miseáldozatát a Mindenhatóknak. A templomot a hercegfalvai s a környékbeli hívek zsúfolásig megtöltötték, úgy, hogy az oltár számolja is alig volt

szabad. Az ujmisés manuctura *Juhász Ervin* zirc. cist. áldozópap volt s az ünnepi beszédét *Reichardt Tamás* papnövendék tanulmányfelügyelő tartotta. A papi éleletszentségről és hivatás fontosságáról elhangzott nagyszabású beszéd nem maradt hatástalan, könnyet csalt a jelenlevők szemébe.

Az ujmisés áldása után a szülői háznál fényes lakoma volt, melynek folyamán *Juhász* az ujmisésre, annak szüleiére s az ünnepély aktív közreműködőire mondott felkőszöntőt, Magyarország Ferenc ciszl. segédlelkész pedig a pápára.

Eljegyzés. *Almássy János*, a „Kereskedelmi bank” pénztárosa eljegyezte *Herber Károly* helybeli lakos szép és kedves leányát, *Annikát*. Áldja meg az Isten a szívek frigyét, a míhez mi tartós és zavartalan boldogságot kívánunk.

Szerencsétlenség feladásai. Pázmádon *Lyka Döme* birtokán a tél folyamán alatt mintegy 5000 fát ástak ki. — Folyó hó elsején a Pázmándról Nyékre vivő megvei út mellett, — *Bágyom-pusztá* közelében — *Szendrey András*, *Sörös József*, *Hegyi József* és *Kutai Mihály* pázmándi lakosok egy nagy jegenyefát ástak ki. A fa ásásának vége felé jártak, a midőn a nevezett uton arra mentek szamaras kocsin *Léczián József* pázmándi kovácsmester fia: *József* és *Sándor*, hogy atyjuknak Nyékől szemet hozzanak. A munkások egyike a kocsit megállította, a többiek azonban küldték a gyermekeket, hogy csak siessenek. Hogy, hogy nem, de midőn a gyermekek elindultak, a nagy jegenyefa az uffelé kidőlt a kocsira s a gyermekekre. E percben iszonyu jajgatás és kiabálás volt hallható. A kisebbik gyermeket, a 12 éves *Sándor* eszméletlen, mintegy halva terítették az árokpartra, azután *József* segítségére siettek. A szerencsétlenségnek már az első negyedórában *Spáth Henrik* velencei orvos nyújtotta az első segítséget, akit épen akkor hoztak Pázmádra egy beteghez. Az orvos a fiukat kocsira rakatta és szülei lakására vitette, a hol alapos megvizsgálás után konstátálhatta, hogy a kisebbik, a 12 éves *Sándor* csonttörést nem szenvedett ugyan, de belső sérülése oly súlyos, hogy életben maradása még mindig kétséges. A 15 éves *József*nek ballába térden felül 2 helyen eltörtött. A fiu lábát a daganat miatt még ez ideig nem lehetett kötés alá venni. A két jóravaló fiu és szülői iránt általános a részvét az egész községben, de sajnálják azon szegény munkás embereket is, a kiknek gondatlansága folytán történt a szerencsétlenség, akik ugyan elismerik hibájukat, de azzal védekeznek, hogy azért döntötték a megvei utra a fát, mivel a tulajdonos *Lyka Döme* megtiltotta, hogy a fákat az ő birtokára, vetéseire döntsék. Ha ez csakugyan így van, akkor valóban hatalmas urnak képzeli magát *Lyka Döme*, hogy még a vicinális uttal is rendelkezik. Annyi azonban igaz, hogy a megvei út mentén levő fák, a melyek *Lyka Döme* területéről ástattak ki, mind az utra döntettek, s nem egyszer akadályozták a közlekedést, s mint a szerencsétlenség mutatja, ez emberi életet. Így hát nem alaptalan azon szegény emberek védekezése sem, mert hát ugy is baj volt, ha a tulajdonos területére dől a fa, meg az is, ha a megvei utra.

A vásártér rendezése. Ez az eset is igazolja, hogy a miniszterium után a hatóságot terhelő felelősség a vásártér rendezésénél felmerült mizériáért. Fél évet meghaladó ideig heverték a vásártér-rendezési iratok a miniszteriumnál anélkül, hogy a hatóság megsürgette volna annak gyors elintézését. Egy elrontott vásárra, lapunk felszólására s közgyűlési interpellációra volt szükség, hogy a nagyméltóságú miniszter urak csendes nyugalmát meg merték zavarni, a minék természetesen meg is lett a kívánt eredménye, mert néhány nap után ma végre megérkeztek a vásártér rendezésére vonatkozó ügyiratok. A miniszter nem hagyta megjegyzés nélkül a terveket, kifogásolja, hogy a kirakodó vásár nem közvetlen folytatása a baromvásárnak. Ezen lehet segíteni. Most már azt hisszük, gyors tempóban fog haladni ez az ügy s a vásártér rendezése meg a vásár előtt előrehalad legalább annyira, hogy nem kell nyakig sárban gázolni.

Betöréses lopás. *Özy Somogyi Lajosné* Kossuth-utca 15. sz. alatti lakos szombatn dél-

után *Ilonka* leányával elment hazulról s a konyhajtó bezárásával az egész lakosztályt bezárta. Hazajövet úgy fél 7 órákor mindent rendben talált, a midőn azonban a szekrényt kinyitotta, rémülve látta, hogy a fehérneműek alatti levő 3 darab 20 koronás aranypénze, 1 darab 10 frtos bankjegye s a boglári takarékpénztár által kiállított s 640 koronás betétkönyve hiányzik. Azonnal értesítette a rendőrséget, mely megállapította, hogy a tolvaj állkucsul hatolt be a lakásba s miután dolgát végezte, a konyha ajtaját becsukta. A konstátálható körülményekből gyanítani lehet, hogy a lopást oly egyén követte el, a ki a helyi viszonyokkal teljesen ismerős. A rendőrség ilyen irányban meg is indította a nyomozást, s egyidejűleg értesítette a történetkről a boglári takarékpénztárt, hol a betétkönyv értékesítése esetén valószínűleg kézre kerül a tolvaj.

Népies gazdasági előadás. Február hó 26 és 27-én ismét életrealitásának adta tanújelét a „Fejérmegyei Gazdasági Egyesület” s szaporította az elismerés virágaival azt a koszorút, melyet hasznos cselekedeteivel önmaga készít magának. Ugyanis a fennjelzett napokon Magyar-Almás községben tartatott felolvasást. A felolvasói tisztelet *Keller Gyula*, volt m.almási nyug. tanító teljesítette, ki ismerve azt a népet, hol 25 éven át működött, kettős örömmel, derekasan felelt meg annak a kétnapos munkának, melyet a község érdemes gazdaközönsége figyelemmel hallgatott. A felolvasás tárgyát a növénytermelés, állattenyésztés és a gyümölcsfák kártekonny fergének pusztítása képezte. Hogy hasznos munkát végeztet a gazdasági egyesület, azt tán főlegesen is említenünk. Elérjük ezáltal azt, hogy gazdaközönségünk megismerkedik sok hasznos tudnivalóval s idejét nem pazarolja egyes rossz szokások, a kártya és pálinkagöz élvezetével. Isten áldása legyen az ily tanulni vágyó népen s azon a munkán, melynek magvait ily áldásosan hintgetjük!

A mi kedves cigányaink. Hiabavaló minden intézkedés, a cigány lop, ha alkalom kínálkozik rá. A mit a szeme meglát, azt a keze ritkán hagyja ott. Hogy *Rafael József* és *Szentiványi Mátyás* helybeli cigányok nem tagadják meg az ősi vért, azt ismét bebizonyították. Tegnap este a csákvári vásártól hallgatok hazafelé s a mint az *Almási Antal* szerűje mellett elhaladtak, eszükbe jutott, hogy jó volna egy kis szőna a lovaknak. Fel is rakodtak alaposan, de az egyszer vesztükre. *Bokor mezőőr* és *Hermann mezőőr* kilestek a gonosz munkát s mikor a cigányok indulóban voltak, hõpõn veték őket. A cigányok a veszedelem közlekedtével lehányta a szalmát a kocsiról s a lovak közé vágta; menekülni sikerült, büntetésüket azonban most a városházán várják.

Végfolyások sorrendje. A székesfehérvári kir. törvényszéknél a folyó hóban megtartandó büntügyi fõtagyialások sorrendje a következõ: **Március 5.** *Molnár Lajos* és 3 társa lopás és orgazd. büntette. *Horgos István* és 2 társa lopás büntette. — **Március 7.** *Schmider Vilmos* és társa lopás vétsége és orgazd. büntette. *Pék József* 2 rendbeli lopás vétsége. — **Március 8.** *Bernhardt Károly* súlyos testi sértés vétsége. *Arany Lajos* és 2 társa sikksaszt. bünt. vétsége. — **Március 11.** *Szanyi Markos* Ferenc 2 rendbeli rágalmaz. vétsége. *Wolffgruber Ferenc* megfertõzt. bünt. — **Március 12.** *Vadóc Pál* magánokirat hamisítás bünt. *Erdõdi Károly* magánokirat hamisítás vétsége. — **Március 15.** *Hinterhüter József* hatóság elleni erõszak bünt. *Cimmer Gyula* lopás büntette. *Szupa Györgyné* *Hajós Terézia* lopás büntette. — **Március 18.** *Flachner Gyula* és neje csalás büntette és bûnrészesség. *Bokros József* és társa lopás bünt. *Ily Dittmár József* uszora vétség. — **Március 19.** *Hajdu Károly* István kettõs házasság bünt. — **Március 22.** *Falusi Béla* súlyos testi sértés bünt. *Knecht Istvánné* *Robocki Katalin* lopás bünt. *Sitkei Imre* lopás bünt. — **Március 26.** *Fazekas János* és 2 társa súlyos testi sért. büntette. — **Március 29.** *Felső Pajor József* és társa hamis vád vétsége.

— **Egy botrány utójátéka** Még élénk emlékeztében van a közönségnek az a botrányos incidens, a melyet a budapesti tudományegyetem jogi karának volt hallgatója, *Bischitz* Endre idézett elő egy vizsgálat alkalmával a vizsgázó-bizottságban résztvevő tanárokkal szemben tanusított illetlen magaviseletével. Mint annak idején megírtuk, az egyetemi tanács a magáról megfélemlített joghallgató méltó büntetéseken azt javasolta a kultuszminiszternek, hogy tiltsa ki *Bischitz*-et az összes magyar egyeteméről és főiskolákról. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter most véglegesen döntött a joghallgató elutasítása ügyében: Mint a „Budapesti Közlöny” egyik száma közli, a kultuszminiszter elfogadta az egyetemi tanács javaslatát és *Bischitz*-t Bandi Endrét, a ki különben most Berlinben folytatja jogi tanulmányait, az összes magyar egyeteméről és főiskolákról elutasította a tanári kar egyes tagjaival szemben tanusított tiszteletlen és botrányos magaviselete miatt.

— **Lóvizsgálat a megyében** A törvényszabta lóvizsgálatot a megyében az állatorvosok f. hó 12-től bezárólag 27-ig végzik és pedig a következő sorrendben: 12-én d. e. Sár-Szent-Mihály, d. u. Nádasd-Ladány, 13-án d. e. Jenő, Falu-Battyán, d. u. Polgárdi, 14-én d. e. Szabad-Battyán, Füle, d. u. Úrhida, 17-én d. e. Tác, d. u. Csósz, 18-án d. e. Soponya, Nagyláng, d. u. Sár-Aba, 20-án d. e. Gárdony, d. u. Nyék, 21-én d. e. Velence, d. u. Nadap, 22-én d. e. Sukoró, d. u. Pákoz, 24-én d. e. Zámoly, d. u. Pátka, 26-án d. e. Iszka-Szt-György, d. u. Csoór, Inota, 27-én d. e. Moha, d. u. Keresztes.

SZÍNHÁZ.

1902 március 1.

A szultán. Huckstädt Irén jutalomjátéka. Sok szép ajándékkal tüntették ki a jutalmazandót, aki csinosan játszotta el a címszerepet, hangját pedig finoman mérsékelte, ami által az rokonszenvesebbé, kifejezőbbé vált. Jók voltak még Tisztay, Kovács és Kalmár. Nem mondhatjuk azonban ezt Dulich Mariskáról, a kinek Roxelane szerepe töltömlanta az erejét, a ki ennek dacára némi indolenciát árukt el azzal, — hogy a saját gixerén nevetett egyet, a ki Roxelane társadalmi állását azonosította Szerpolettével.

1902. március 2.

Szegény Jonathán került ma színre a délutáni előadásban. Alaposan levetkőztették a darabot a nem éppen ügyesen alkalmazott kihagyásokkal és lázas sietséggel. Ez volt aztán a villamos gyorsaság. De azért, ha minden szerepet Kalmár játszik, még előbb lett volna vége az előadásnak (meg a darabnak?) Hogy pedig Kalmár néha elhadarja a mondókáit, annak — kijelentjük — nem ő az oka, hanem a napos tűzoltó. Az énekszámiaért azonban, a mi elvégre is egy tenoristának a legfontosabb, igazán gratulálhatunk, mert gyönyörtien sikerültek; szintegy Ferenczyéi a címszerepben. Huckstädt is csinosan énekel.

Este: Az ördög mátkája. Jól sikerült előadás. *Fóli* és *Ferency* künönően alakítottak, s szépen énekeltek. **Szól.**

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz Gy. Aba. A küldött alapszabály tervezet kisebb-nagyobb változásokon ment keresztül a bizottság kezei között. Tehát nem végleges még. Ha az aláírásra lesz szükség, minden részvényesnek külön fog megküldetni. Üdv és gyöngyharmat!

1303/1902.

Árverési hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatóságának 357/21418 számú határozata folytán a gazdasági s papnöveldei

kert, nemkülönbön a ménesde mögötti rét 1901. évi november hó 1-től 1907. évi október hó 31-éig hat egymásutání évre a megállapított feltételek alapján hasznosbérbe adatni elhatározotván, az 1303/902. számú megbizáshoz képest a helyszínén megtartandó árverésre 1902. évi március hó 7-ik napjának délutáni 2 óráját határnapul kitűzöm s egyuttal a Horváth István-utca déli részén a méntelep melletti területen eszközözlendő árverésre az érdekelteket meghívom.

Székesfejérvárott, 1902. márc. 1-én.

Polczer Péter s. k.,
gazdasági tanácsos.

2726/1902.

Árlejtési hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága által a város határában és kezelése alatt álló sorompókon kívüli utaknak 1902-ik évben leendő fentartására szükséges fedanyagok termelése és szállítása hat kimutatás alapján külön-külön árlejtésen vállalatba adatni határozotván, ezen árlejtés 1902. évi március hó 10-én délelőtt 9 óráig a városház gyűléstermében a megállapított feltételek alapján fog megtartatni, melyre vállalkozni kívánók ezennel meghivatnak.

- Az I-ös számú kimutatás szerint:
- a) a moóri útra 140 kp.
 - b) iszkaszentgyörgyi útra 20 kp.
 - c) kereszt töltésre 45 kp.

Összesen: 205 kp.

rostályt kavics termelése és helyszínre szállítása együttes kikiáltási ára 1244 korona, bánatpénzben 124 korona teendő le.

A II-ik számú kimutatás szerint:

- a) zámolyi-útra 160 kp.
- b) kiskuti-útra 22 kp.

Összesen: 182 kp.

rostályt kavics termelése és helyszínre szállítása együttes kikiáltási ára 1383 kor. 20 fill. bánatpénzben 138 korona teendő le.

A III-ik számú kimutatás szerint:

- a) székesfejérvár—érdi-útra . 150 kp.
- b) borjukuti-útra 26 kp.

Összesen: 176 kp.

törtkő termelése és helyszínre szállítása együttes kikiáltási ára 1548 kor. 80 fillér, bánatpénzben 155 korona teendő le.

A IV-ik számú kimutatás szerint:

- a) seregélyesi-útra 160 kp.
- b) adonyi-útra 25 kp.

Összesen: 185 kp.

törtkő termelése és helyszínre szállítása együttes kikiáltási ára 1702 korona, bánatpénzben 170 korona teendő le.

Az V-ik számú kimutatás szerint:

- a) sárkeresztúri útra 180 kp.

törtkő termelése és helyszínre szállítása kikiáltási ára 2160 kor., bánatpénzben 216 kor. teendő le.

A VI-ik számú kimutatás szerint:

- a) csikvári útra 220 kp.
- b) urhídi útra 45 kp.
- c) táczyi útra 30 kp.

Összesen: 295 kp.

törtkő termelése és helyszínre szállítása együttes kikiáltási ára 3304 korona, bánatpénzben 330 korona teendő le.

Az elvállalt munkákat vállalkozók által 1902. évi október hó 31-éig befejezendők.

Az árlejtés egyéb feltételei alulírott hivatalos helyiségében (városház 11. sz. a.) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Székesfejérvárott, 1902. évi február 28-án.

Polczer Péter s. k.
gazdasági tanácsos.

FRANK BALAZS

kutmester (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték-és fürdő-berendezéseket. Minden e szakbavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Szőlőoltványok

szokványminőségben. A legkisebb 42 bor- és eszemegfajukban fajtisztán teljes jóállással.

Előkerítés

Gleditschia esemetek és magvak. **Uradalmaknak, községeknek három évi lőrészlésre is adati.**

Óriás tövis, igen gyorsan fejlődő s ényűvény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de szemmelélt állat, meg az a 200 nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezés rajzókat elfutott állat és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer esemete eleg 200 méterre. — Ára 6 forint.

Dióesemeték Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

zsinó fenyvomatú főfajlegyek nagyon és hirtelente kikelnek minden rendelkezés kitél-zottégg nélkül. Az őrlés-zékes kivül még egy olyan kővetet kap ezzel, ki azt címere ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítanák, városban, faluban, usztán, gaudog vagy szegény családnál, egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesben áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlelmények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim:

„Ermelléki első szőlőoltvány-telep”
Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Törlesztéses kölcsönt

5% kamat

Vidéki bérházakra és földbirtokra

szerezek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintéző és a kívánt bővebb felvilágosítást szívesen adja

Sárkány József

Budapest, Váci-körút 21.